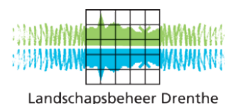

2019

Landschapsbeheer Drenthe

Jaarbericht

Landschapsbeheer Drenthe

Zorg voor ons landschap

De buitelandse kieviten boven het boerenland, de oorverdovende stilte van het eeuwenoude heideveld of de bijen en vlinders in het dorpspark. Het is zeker ook de natuur dichtbij huis die Drenthe zo bijzonder maakt. Het zijn deze plekken die door inwoners worden gekoesterd, beschermd en in stand gehouden. En terecht. Deze waardevolle locaties dragen bij aan de identiteit en de biodiversiteit in de streek. Daarom noemen we het werk van grondeigenaren en inwoners in het groen Streekbeheer: de zorg voor ons landschap, de biodiversiteit en de cultuurhistorie in Drenthe.

Een greep uit onze projecten

De bodem als basis

Terug naar de basis: een goede groeiplaats voor de bomen in de gemeente Noordenveld. Dat was het doel van het project De bodem als basis. De bodem is één van de belangrijkste natuurlijke hulpbronnen die we tot onze beschikking hebben, maar dit staat door intensief gebruik erg onder druk. Daarom hebben Landschapsbeheer Drenthe, de gemeente Noordenveld, Boermarke Oosteinde Norg, Boermarke Westeinde Norg, Boermarke Zuidvelde en Boermarke Langelo de handen ineen geslagen om de bodem in de gemeente te verbeteren. Hierbij lag de focus op de brinken omdat de eiken op deze locatie in kwaliteit verminderden. Van het blad van de bomen is Bokashi gemaakt, dat vervolgens bij diverse brinken en bij de laanbomen van Havezate Mensinge is verdeeld. Hierdoor werd de bodemkwaliteit verbeterd. Door enkele lezingen en een excursie zijn de inwoners geïnformeerd over het belang van een gezonde bodem en het effect en gebruik van Bokashi.

Samenwerkingen

De groene organisaties in Drenthe hebben ook in 2019 de handen ineengeslagen op het thema van de grote transitie waar we in Nederland voor staan: ons systeem van voedselproductie in relatie tot de biodiversiteit en de kwaliteit van ons landschap. Landschapsbeheer Drenthe is, samen met de Agrarische Natuur Drenthe en Drents Agrarisch Jongeren Contact, aangehaakt bij de al langer bestaande samenwerkingsvorm "Groenmanifestpartners" en wij zijn mede afzender geworden van de agenda *Boer Burger Biodiversiteit*.

In deze agenda werken de Natuur en milieufederatie Drenthe, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Het Drentse Landschap, LTO, DAJK, AND en Landschapsbeheer Drenthe samen aan de noodzakelijke transitie in de voedselproductie die grote impact zal hebben op het agrarisch cultuurlandschap.

Door onze lokale kennis en ons brede netwerk, met zowel boeren, lokale bewonersgroepen, andere maatschappelijke organisaties, gemeentelijke en provinciale overheden en kennisinstellingen kunnen wij goed de verbindingen leggen tussen beleid en de praktijk. Daarmee zijn wij een aanvulling op de expertise van de andere samenwerkingspartners.

Heischrale graslanden

De heischrale graslanden in Drenthe zijn door diverse oorzaken de afgelopen decennia verminderd tot ongeveer 100 hectare versnipperde terreinen. En dat terwijl deze graslanden zo waardevol zijn voor de bedreigde flora en fauna. Daarom is in 2017 een reddingsplan ontwikkeld en zijn in 2019 heischrale graslanden ontwikkeld en versterkt om de spreiding te verbeteren en het voortbestaan van de kritische soorten te waarborgen.

De Kleine Startbaan op de Havelterberg is het belangrijkste heischrale grasland van Drenthe met bijzondere soorten als tormentil, blauwe knoop en weegbree. Op onder andere de Kleine Startbaan is maaisel verzameld dat op andere terreinen in de provincie is verspreid. Daarnaast zijn er op meerdere locaties plagwerkzaamheden verricht en is een kalkmengsel aangebracht om de zuurgraad in de bodem te verhogen.

Steenuilen Aa en Hunze

In 2019 is de gemeente Aa en Hunze op initiatief van de Natuur en Milieu-federatie Drenthe ambassadeur geworden van de steenuil. Deze iconische soort van het kleinschalige landschap heeft het niet altijd makkelijk omdat oorspronkelijke nestlocaties verdwijnen, het landschap is aangetast en erven veranderen. Daarom zijn Landschapsbeheer Drenthe en de Steenuilenwerkgroep Drenthe gevraagd om inwoners in de gemeente te helpen bij de bescherming van de steenuil.

In 2019 zijn potentiële deelnemers tijdens een informatieavond geïnformeerd over het Steenuil-vriendelijk inrichten van erven en terreinen. In totaal hebben twaalf eigenaren adviezen ontvangen voor de inrichting en het beheer van hun erf. Dankzij de provincie Drenthe, de Nationale Postcode Loterij en de gemeente Aa en Hunze konden materialen zoals plantgoed en nestkasten beschikbaar worden gesteld. Het project loopt door in 2020 en in totaal worden er vijfentwintig erven geschikt gemaakt.

Nederland Zoemt

In 2017 startte de landelijke campagne Nederland Zoemt met als doel de achteruitgang van insecten en de wilde bij in het bijzonder tegen te gaan.

De afgelopen twee jaar hebben vele bewonersgroepen bloemenweiden ontwikkeld, insectenhôtels geplaatst en bij-vriendelijke beplanting geplant. Met het project zijn in Drenthe:

- 2 hectare bloemrijk grasland ontwikkeld;
- 0,6 hectare Drentse bloemenmengsels ingezaaid;
- 5000 stuks 'bij-vriendelijke' bomen en struiken aangeplant;
- 24 nestelplekken voor wilde bijen gerealiseerd;
- 30 insectenhôtels geplaatst.

Meer informatie over de resultaten van Nederland Zoemt is te vinden op www.lbdrenthe.nl/nederland-zoemt.

Nederland Zoemt is een landelijk project van LandschappenNL en wordt uitgevoerd samen met Stichting Het Drentse Landschap.

Bomenwacht

De Bomenwacht van Landschapsbeheer Drenthe zet zich in om monumentale bomen zo lang mogelijk onderdeel te laten blijven van het landschap. In 2019 heeft de Bomenwacht 768 monumentale bomen gesnoeid, 1137 boomveiligheidscontroles uitgevoerd en 99 bomen nader onderzocht. Een bijna 170 jaar oude apostelboom op de begraafplaats van de Maatschappij van Weldadigheid aan de Oranjelaan in Wilhelminaoord was helaas na een zomerstorm niet meer te redden. Een apostelboom is een vergroeide verzameling van zo'n 12 kleinere boompjes die ooit in één plantgat zijn gezet. Na de werkzaamheden bleef van de eens zo majestueuze boom alleen de dikke stam overeind.

In opdracht van de Gratama-Stichting heeft de Bomenwacht in 2018 een advies voor de toekomst van het bomenbestand laten opstellen. In het advies stond het behoud van de historische structuren centraal en werden maatregelen voor de korte, middellange- en lange termijn beschreven. Een deel van de oude bomen verkeerde in matige tot slechte conditie en zijn daarom in 2019 gesnoeid of verwijderd. Daarnaast zijn meer dan tachtig bomen geplant.

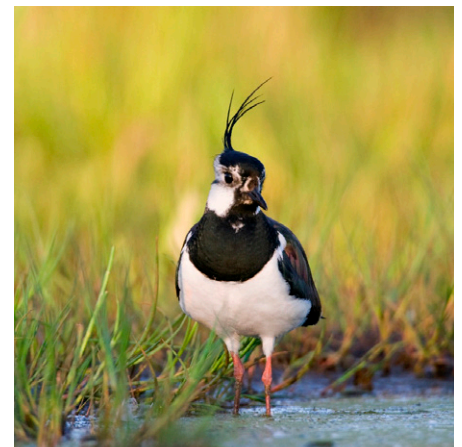
De jeugd heeft de toekomst

Binnen het Streekbeheer in Drenthe begeleidt Landschapsbeheer Drenthe bewoners- en vrijwilligersgroepen, maar laten we ook de jeugd kennismaken met natuur en Landschap. Door buiten aan de slag te gaan laten we ze zien dat de natuur echt niet zo saai is als het voor jongeren soms lijkt. En dat het belangrijk is om er samen zorg voor te dragen. In 2019 hebben een kleine 1000 basisschoolleerlingen en 500 middelbare scholieren gewerkt in de natuur. Heideterreinen zijn ontdaan van jonge bomen en struiken, er zijn nestkasten opgehangen, insectenhôtels geplaatst en schoolpleinen zijn vergroend.

Boerenlandvogels

In 2019 konden de Boerenlandvogels voor het derde jaar achtereen rekenen op extra steun van de provincie Drenthe. De vrijwillige Weidevogelbeschermers en de deelnemende agrariërs hebben zich weer met veel betrokkenheid ingezet voor de kievit, grutto, tureluur, wulp en de scholekster. Het aantal geregistreerde nesten en uitgekomen nesten bleef nagenoeg gelijk aan voorgaande jaren. Dankzij het rasteren van nesten kwamen er maar liefst 66% van de wulpennesten uit. Dit percentage lag eerdere jaren tussen de 39% en 59%.

Ook in 2019 hebben Landschapsbeheer Drenthe en Grauwe Kiekendief – Kenniscentrum Akkervogels het onderzoek naar de Wulp een vervolg gegeven. Bent u benieuwd naar de resultaten van dit onderzoek of naar de andere cijfers? Kijk dan op www.lbdrenthe.nl/weidevogels voor de (jaar) verslagen.

Pingo Programma

We krijgen steeds meer inzicht in de geschiedenis van het landschap en voor Drenthe hebben pingoruïnes daarin een belangrijke aandeel. In 2019 organiseerde Landschapsbeheer Drenthe voor de derde keer een Summer School met (internationale) studenten en vrijwilligers en ook zijn er veel locaties onderzocht. Inmiddels zijn zo'n 300 locaties onderzocht. Dit zijn 111 pingoruïnes, 47 zeer waarschijnlijke pingoruïnes, 108 uitblazingskommen en 27 laagtes in het landschap hebben een andere oorsprong.

Noordergraf

Oude begraafplaatsen worden steeds vaker bezocht, en niet alleen door nabestaanden. Het zijn mooie groene en rustige plekken waar u rond kunt dwalen en iets leert over de geschiedenis van uw eigen dorp of stad. Het is nodig om de begraafplaatsen in goede staat te houden en dat vraagt om specifieke maatregelen. In vier gemeenten is daarom de cursus Noordergraf georganiseerd en zijn vrijwilligers opgeleid om het onderhoud op een verantwoorde wijze uit te voeren. Daarnaast zijn er enkele lezingen verzorgd die druk werden bezocht.

Stimuleringsregeling Nijeveen

Het landschap in de omgeving van Nijeveen is een zogenoemd slagen-landschap met waardevolle landschapselementen zoals houtsingels, weteringen, veengaten en karakteristieke boerenerven. In de loop der jaren is het landschap veranderd, verdween het oorspronkelijke karakter en ging de biodiversiteit achteruit. Om deze achteruitgang te stoppen zijn mensen in Nijeveen opgeroepen om zich aan te melden voor een stimuleringsregeling. Dankzij de Gemeente Meppel en de provincie Drenthe konden mensen advies krijgen over de inrichting en het beheer van hun erf of terrein en kon er plantgoed en bloemenmengsels beschikbaar worden gesteld. Inmiddels zijn meer dan veertig eigenaren aan de slag gegaan met de maatregelen, verbetert het landschap stukje bij beetje en neemt plaatselijk de biodiversiteit weer toe.

Natuurwerkdag

Zaterdag 2 november vond de landelijke Natuurwerkdag plaats. In Drenthe namen op 62 locaties 1545 deelnemers de zaag, takkenschaar of hooivork ter hand. Het beheer van het landschap kan niet zonder vrijwilligers en Landschapsbeheer Drenthe is trots dat wederom zoveel mensen actief waren tijdens deze grootste vrijwilligersactie in het groen.

Beilen heeft een Doe- en Beleefpad

Platform Beilen West en Rondje Beilen hebben het initiatief genomen om met elkaar een beleef- en doe-pad aan te leggen waar kinderen zich uit kunnen leven in de natuur. Er is een zonneweide aangelegd en een negen holes discgolfbaan zorgt voor de nodige uitdaging. Landschapsbeheer Drenthe heeft de groep geadviseerd over de beplanting en de landschappelijke inpassing van het project en kon dankzij de bijdrage van de gemeente Midden-Drenthe vijftientig fruitbomen beschikbaar stellen.

Korte berichten

Zendemaaiers Drenthe

Met soepele zwaaien zoeven de zeisen door het gras. In augustus waren de Zendemaaiers Drenthe druk aan het oefenen voor het NK Maaien met de zeis later die maand. Ervaren zeismaaier Bert van Boven is initiatiefnemer van het Drentse team. Namens andere provincies heeft hij, niet onverdienstelijk, meegedaan aan eerdere edities van het NK en hij vond het tijd voor een Drents team. Landschapsbeheer Drenthe heeft het team ondersteund met een cursus en een passende outfit voor het NK. Bert van Boven, Freek Heuvelman en Chris Otten hebben uiteindelijk de halve finale weten te bereiken. Een mooie prestatie!

De gemeente Assen zoemt

In samenwerking met de gemeente en de inwoners van Assen is op verschillende plekken in de Drentse hoofdstad gewerkt aan de biodiversiteit. In recordtijd zijn plekken voorbereid door de gemeente en hebben de inwoners Drentse bloemenmengsels ingezaaid. Op verschillende locaties in de gemeente Assen hebben we bewoners geholpen met het vergroten van de biodiversiteit d.m.v. het verschralen van bermen en de aanleg van verschillende bosjes.

Bescherming van de Drentse Paosbloem

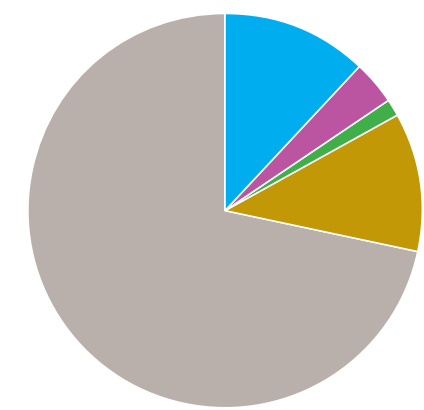
In 2019 is Landschapsbeheer Drenthe gestart met het project Drentse Paosbloem met als doel de bescherming van de wilde narcis in Drenthe. In Schoonebeek en Ruinerwold zijn vrijwilligers enthousiast aan de slag gegaan met het vermeerderen van de Wilde narcis door middel van zogenoemde bollenbanken. Mede dankzij de inzet van deze vrijwilligers heeft in 2019 de eerste herintroductie van de Wilde narcis met succes plaatsgevonden in Ruinerwold! Kijk voor meer informatie op www.lbdrenthe.nl/paosbloem

Financiële resultaten

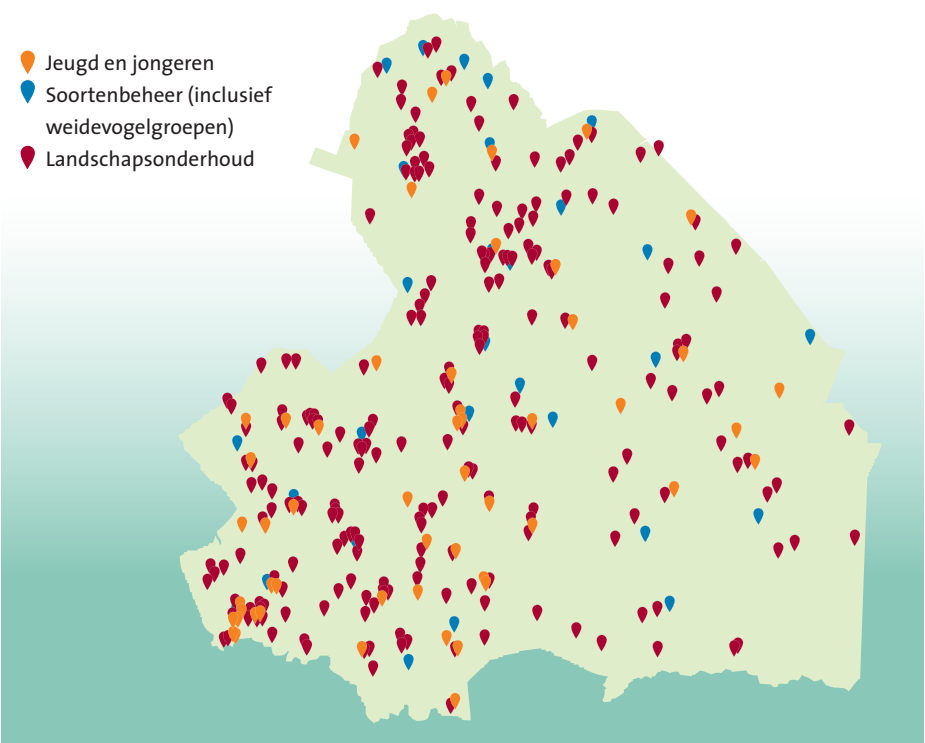
BATEN		
.....		
Subsidies en bijdrages projecten	€	2.124.493
Af: directe projectlasten	€	873.542
Dekkingsbijdrage projecten	€	1.250.951
LASTEN		
.....		
Personeel	€	1.040.603
Organisatie	€	193.714
Kapitaallasten	€	20.898
	€	1.255.215
RESULTAAT	€	-4.264

Vrijwilligers en bewonersgroepen

- 33 Basisscholen
- 10 Middelbare scholen
- 4 Soortenbeheergroepen
- 31 Weidevogelgroepen
- 197 Landschapsonderhoudsgroepen

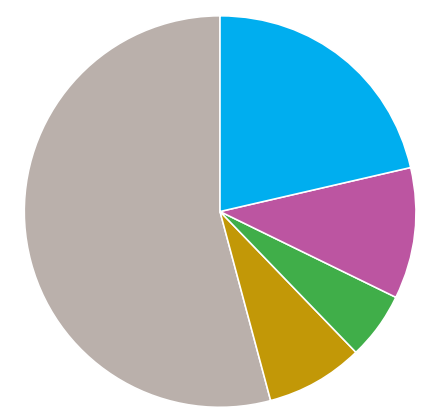

Netwerk Streekbeheer in Drenthe

Aantallen vrijwilligers en bewoners

- 945 Basisschoolleerlingen
- 471 Middelbare scholieren
- 249 Vrijwilligers soortenbeheer
- 352 Vrijwillige Weidevogelbeschermers
- 2.371 Landschapsonderhoudvrijwilligers

Natuurwerkdag 2019

- 62 Locaties in Drenthe
- 502 Kinderen
- 1.043 Volwassenen

Boerenlandvogels

- 2107 Geregistreerde weidevogelnesten
- 31 Weidevogelgroepen
- 352 Vrijwillige Weidevogelbeschermers

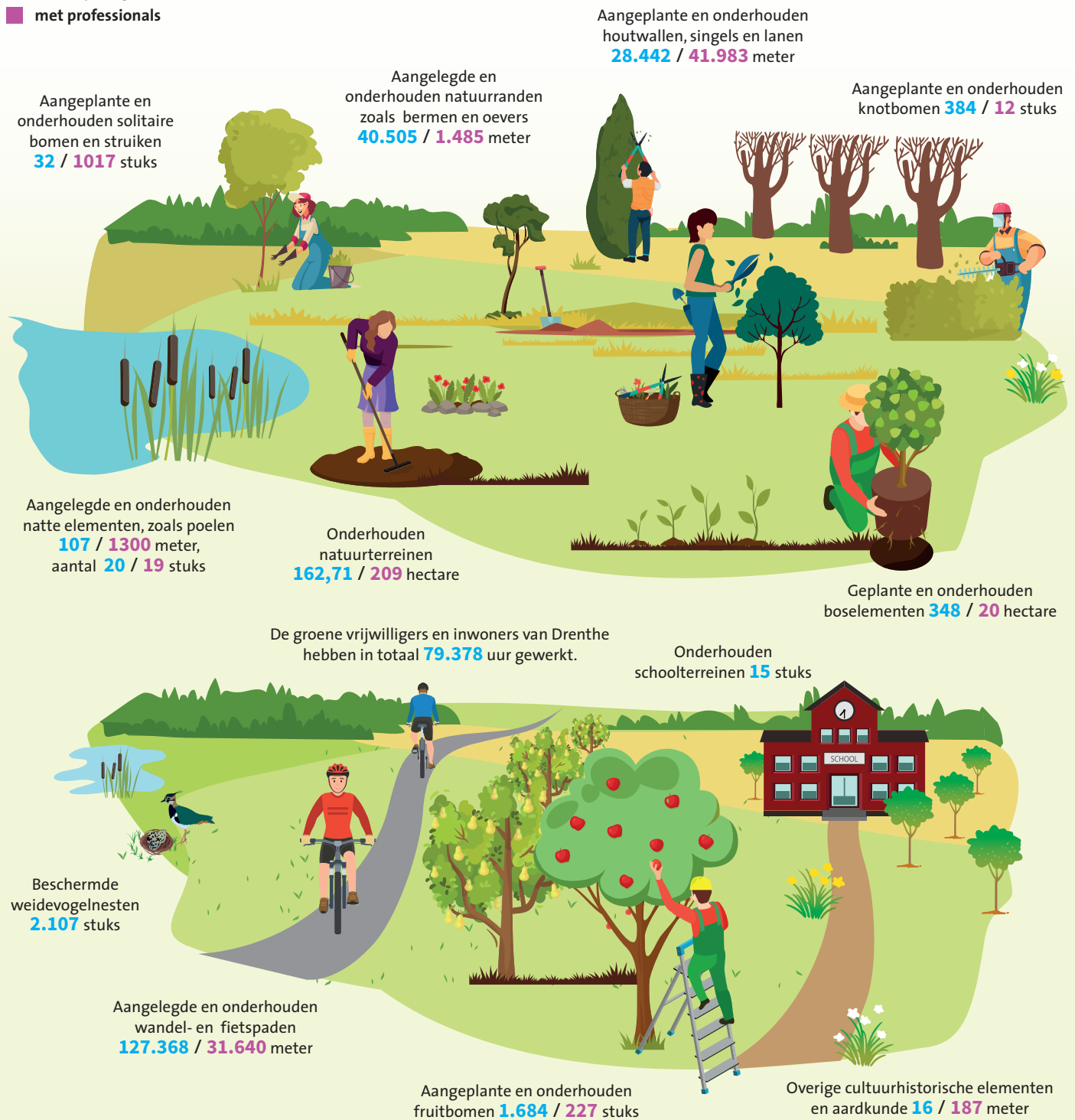

Landschapsbeheer Drenthe

- 18 Cursussen met 277 deelgenomen cursisten
- 41 Evenementen met 813 bezoekers
- 947 Facebookfans
- 717 Twittervolgers
- 4 Digitale nieuwsbrieven
- 25 Direct e-mailingen
- 12 Bijdragen Kwartaalblad HDL
- 36 Persberichten

Resultaten in het landschap

- met vrijwilligers
- met professionals

Het verzamelen van de gegevens is jaarlijks een hele uitdaging. In 2019 is Landschapsbeheer Drenthe overgegaan op een andere wijze van verzamelen en registreren voor een nauwkeuriger resultaat. Hierdoor kunnen we geen trend laten zien.

Landschapsbeheer Drenthe bedankt haar financiers

Het werk en de projecten van Landschapsbeheer Drenthe zijn mogelijk gemaakt door de hieronder staande organisaties. Landschapsbeheer Drenthe bedankt haar financiers voor de fijne samenwerking en hun bijdrage voor het landschap en de natuur in Drenthe en het werk van de stichting.

Landschapsbeheer Drenthe

Kloosterstraat 11
9401 KD Assen
info@lbdrenthe.nl
www.lbdrenthe.nl
www.facebook.com/lbdrenthe
www.twitter.com/lbdrenthe

- Provincie Drenthe
- Nationale Postcode Loterij
- Prins Bernard Cultuurfonds
- Gemeente Aa en Hunze
- Gemeente Assen
- Gemeente Borger-Odoorn
- Gemeente Coevorden
- Gemeente Emmen
- Gemeente Hogeveen
- Gemeente Meppel
- Gemeente Midden-Drenthe
- Gemeente Noordenveld
- Gemeente Tynaarlo
- Gemeente Westerveld
- Gemeente De Wolden